

REVISTA ORĂȘTIEI

ABONAMENTELE:

Pe 1 an 3 fl.; pe 1/2 an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 4 fl. la an.
Manuscrise nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate
nu se primesc.
Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII:

Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA

Institutului tipografic „Minerva” în Orăștie.

INSERTIUNILE:

Un șir garmond prima-dată 5 cr., a 2-a oară
4 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât și pentru inserțiuni, sunt
a se trimite la adresa: „Minerva” institut tipografic
în Orăștie (Szászváros).

„Nu ascultați de domnii voștri de român...”

Așa a zis vicișpanul comitatului nostru cătră flăcăii români din Orăștie pe care voia să-i amăgească să-i ducă la Pesta ca să-și facă el fală, că i-a putut duce.

Vai de poporul român când va asculta de acest sfat, venit dela oameni, ce ori-și-ce, numai bine nu i-ar face acestui popor!

Ce a făcut poporul român în anii din urmă mai ales?

A ascultat foarte mult și a urmat cu însuflețire pe „domnii sei de român”, frați cu el, și a ajuns așa de departe, că de unde nainte cu abia 8—10 ani, întâiul ministru al Ungariei, Tisza Kálmán, spunea în plinul dietei că „chestie de naționalități în Ungaria nici nu există”, adevă tăgăduia cu încăpăținare că noi, nemaghiarii, am mai fi trăind macar, în această țeară, — în anii din urmă, când poporul așa de frumos asculta de «domnii sei de român», au început să strige și în diete și în foi și în țeară și în afară de țeară, că *ba da!* există chestie de naționalități, și încă arzătoare foarte, așa că e una dintre cele dintâi care cer deslegare, lecuire, în Ungaria! Și am ajuns acolo în urma acestei mergeri a poporului cu domnii sei de român, că la schimbarea guvernului, se leagă ministrului între cele dintâi datorințe, să facă să se liniștească mișcarea de nemulțămire a naționalităților!

Astăzi de Români începe să se ție mai cu dinadinsul seamă, și de unde până ieri-alaltăieri vicișpanii nu s'ar fi „înjosit” pentru un colț de țeară să umble ei cu pălăria în mână înaintea oamenilor noștri din popor, — astăzi se pogorâ de pe «înălțimea» scaunelor lor și se viră printre țerani români, printre niște flăcăi, calfe de zidari, și stau cu ei de vorbă, și-i linguesc, și umblă să le facă cele mai mari ușurințe ca să poată călători, pe nimic, la locuri unde altfel i-ar costa zeci de floreni, și altele!

De ce o face asta acum dl vicișpan?

Pentru-că poporul nostru dând ascultare domnilor sei de român, le-a făcut Mărilor-lor, chiar celor de mai sus, astfel de greutăți și strîmtoări, că li s'ar cere, li s'ar poruncește să liniștească acest popor, să nu-l ducă spre hotarele desnădăjduirii, care apoi poate trage după sine grele sgudui și urmări pentru țeară! De aceea sunt mînași vicișpanii și solgăbirae și toată ceata de sbiri, să adune popor să facă cu el ceva scoatere de ochi, ca și cum ar fi semne de mulțămire ducerea lui la Pesta.

Nu, iubit popor, de acești farisei și rêuvoitori ai tei, să nu ascuți! Căci de vei urma vorbeii lor, soartea ta în loc să se ușureze, tot mai mult îngreună-se-va! Pe când urmând sfaturilor domnilor tei de român, și spriginind lucrarea lor cea bună cum în anii din urmă ai spriginit-o, ei siliți vor fi a ne face tuturor dreptate și a ne împlini dreptele noastre cereri.

Sunt ori niște nepricepuți, niște mărginiți, ori niște stricați până în fundul inimii lor, acei Români, inteligenți sau popor, cari dau ascultare glasului zbirilor noștri, care se folosesc de prostia onora și de rēutatea altora, pentru a ne face *tuturora rēu*, și a pune pedeci, a întâzia tot mai mult apropierea isbândeii luptei noastre.

S'o înțeleagă aceasta tot Românul și s'o spună fiecare cărturar poporului în mijlocul căruia se află, și atunci bine va fi, și nici rușini ca ceea de-a fi duși vagoane de frați din popor la Pesta, în vreme nepotrivită, nu ni s'ar mai întempla!

Celor-ce altfel vă vorbesc, vicișpanii, solgăbirae și ori-cine alții, — întoarceți-le spatele și huiduiți-i cu rușine dela voi!

I-au dat foc!

O întâmplare foarte bătătoare la ochi și mult însemnătoare, s'a petrecut Dumineca trecută.

La *Vérșeț* era adevă pregătită primirea cu paradă a episcopului sârbesc Zmeianovici.

Înainte unei biserici îi ridicaseră o poartă de triumf, un arc frumos, împodobit însă cu mai multe steaguri ungurești.

Dar' tocmai înainte de a ajunge episcopul în oraș, porții de triumf i-s'a dat foc, și ea a ars cu desăvârșire!

Cine a aprins-o nu s'a putut afla, să poate însă da cu socoteala, că a fost o răzburare pentru-că era așa ungurește împodobită, spre primirea unui episcop maghiar!

Conferența de pace.

Dl V. A. Urechia a publicat la 9 Aug. în *«L'Estafette»* mare ziar francez, o prea frumoasă scrisoare despre conferența interparlamentară (de pace) ce de astă-dată se va ținea la Budapesta între zilele 23—26 Septembrie. Intreagă scrisoarea e străbătută de cel mai cald simțământ național și de o nobilă mândrie națională, care respinge cu greață îndemnul de a lua și deputații români parte la sfat în Pesta.

«Nu mă îndoiesc, zice dl Urechia, că se vor face multe și strălucite festivități pentru membrii uniunii, și, lucru ușor de înțeles, în interesul Maghiarilor e, de a sufoca, prin orgiile acestor festivități, plângerile milioanei ce guvernul din Budapesta dăruiește sub picioarele sale și măcelărește!»

Aducând apoi aminte celor ce vor lua parte, că ar fi bine să se gândească nițel și la istoria acestor țeri, dl Urechia le spune: »Dar' nu cred, că vă va ajunge timpul se faceți și puțină istorie, înțeleg istorie adevărată, în zilele 23—26 Septembrie, ce le veți petrece la Budapesta. *Vinul* de Tokai va curge în unde, *Țiganii* vor intona gloriosul marș al lui Kossuth, discursurile și *dijen*-urile vor fi abundante, *pintenii* cavalerilor millenari vor acompania cu zuruitul lor aceste tîmbălăuri, și aceasta pentru-că ei se vor nisui din toate puterile să facă pe Români, Slovaci și Sârbi, se uite litania: «A Hungarorum furore libera nos Domine!»

În sfîrșit le arată că conferența de «pace» numindu-se, în Pesta numai lucrare de împăciuire nu vor săvârși, ci mai curînd vor încuraja pe acești și așa destul de nebuni, în mersul lor descreeat pe calea schingiurii neamurilor nemaghiare din țeară.

Sîntem fericiți putînd ceti scrisori atât de luminate de patriotism și românism, eșite din peana câte unui om înaintat în vîrstă, precum e și venerabilul V. A. Urechia, îmbetrînit la ani, dar' adevărat tiner la inimă și minte! Astfel de voci prețuiesc mult.

Încă un cuvînt

al

d-lui Dr. Vasile Lucaciu.

Șișești, 18 August n. 1896.

Onorată Redacțiune!

Nu scriu ordurile aceste, pentru canală desperată dela «Tribuna».

Pe ei i-am prins în flagrant cu greșosul lor complot, cu conspirațiunea mârșavă spre scandalisarea poporului român, ca să-l demoralizeze, se-i submineze încrederea în virtute și devotament, ca așa să-l facă accesibil pentru miserabilele planuri, ce se făuresc — în sfatul ibovnicilor, sub egida «cauzei naționale».

Pentru această canalie nu mai rămîne de cât biciul, ca să fie alungați din sanctuarul românismului. Și vor fi alungați: pentru-că națiunea are ochi, și va vedea, are urechi și va auzi, are inimă și va simți, are minte și va judeca: are geniul seu, mîndru și nebiruit, și-și va spune cuvîntul seu de fulger asupra celor-ce au voit să-i lege ochii, să-i astupe urechile, să-i străpungă inima, să-i întunece mintea, și să-i oprească mersul falnic, pe calea sa providențială.

Pentru națiunea mea, pentru mîndrul nostru popor scriu șirele aceste!

Din primul moment al așa numitei „crise” dela «Tribuna» am văzut primejdia cea mare ce ne amenință cauza națională, pentru-că eu știam, de mai nainte, că se plînuiesc niște proceduri provocătoare.

Am sperat în virtutea noastră, în prudența și devotamentul bărbaților noștri.

Provocătorii și născocitorii „crisei” s'au folosit de absența mea de trei luni, ce le-am petrecut în Roma, și cu o rafinărie de necrezut, li-a succes a câștiga conlucrarea unor bărbați iubii și venerați ai noștri, și sub scutul acestor inimi nobile și cari nici idee n'au avut de ceea-ce se plînuiește, au pus la cale diavoleasca lor operă de distrucțiune.

Rolul meu era, ca să împac lucrul, ca una să fim precum am fost mai nainte!

De aceea, obiectul principal al studiului meu, după reîntoarcere din Italia, a fost: că oare procedura plînuită, și acum pusă la cale, are vre-un fond politic?

Cel dintâiu, care m'a informat despre cele petrecute în sinul comitetului național, a fost dl Iuliu Coroian. El 'mi-a spus, m'a asigurat, că chestiunea sulevată la «Tribuna» n'are absolutamente nici un fond politic, ci este o chestie pur economică și de administrațiune.

Dacă așa e, ziceam eu, e ușor de compus diferențele, numai să conservăm buna înțelegere în comitet.

În București am găsit două lucruri. O adâncă mîhnire pentru cele-ce s'au petrecut în Sibiul la redacțiune, și un dor ferbinte de a restabili lucrurile pe bazele sale de mai nainte.

Cu aceste sentimente am venit și eu acasă, și nu aveam alt gând, nici altă nizuință, decât că în interesul cauzei naționale să restabilim armonia și buna înțelegere în sinul comitetului, precum și în șirul întreg al luptătorilor cari începuse a se desface.

Am studiat situațiunea, m'am informat din toate părțile.

Am văzut, m'am convins, că nu este nici o cauză de disensiune politică, și cu durere am fost silit să constat, că aceste cauze se inventează, se născocesc, se susțin și se propagă prin minciuni, prin clevetiri și prin fel și fel de suspuinări și calumnia la adresa acestora, de cari au voit să se desfacă, ca să poată lucra neîmpedecați, după planurile lor ordinare preconceptuate.

Vedeam eu nuanțele, nu puteam însă crede să fie oamenii atât de răi, atât de corupți, ca să ducă lucrurile, până unde au ajuns, înaintea ochilor noștri.

De aceea am stat pe loc. Înaintea mea numai cauză națională există, n'am nici o considerațiune laterală, nici de persoane.

Am dorit și am vrut restabilirea armoniei, ca să putem lucra înainte, căci desbinarea ne amorțește.

Vedeam cum poporul e disgustat, indignat, vedeam cum cauza noastră națională își

perde pe zi ce merge din putere, din însemnătatea ce-și câștigase, și nimbul românismului e terfelit în tină în coloanele «Tribunei».

Am dat avisul meu, la timpul convenit, națiunii mele.

Am stăruit pentru regulara afacerilor în comitet. Alte isprăvuri s'au făcut însă în 1 Februarie a. c. și peste propunerile mele s'a trecut, și s'a făcut mare bucurie în cercul celor cu musca pe căciulă, că au putut-o tulli încă odată!

Văzînd acestea, m'am retras, am rămas în rezervă. N'am fost în stare să îndrept lucrurile, să vindcă ranele, ce au început a sfâșia corpul viu al națiunii.

Dar' mă gândiam: sau că oamenii acestia sînt buni, și vreau ceva bun pentru neamul românesc, greșelile începutului se vor uita, vor merge spre bine, și atunci de ce să le stau în cale? Nu au, se vede, nici o trebuință de conlucrarea mea. Ear' dacă sînt răi, dacă nu vreau lucrare și acțiune în interesul cauzei naționale: vremea îi va descoperi, îi va da de gol!

Durere, asta din urmă s'a întemplat!

Dar' această durere trebuie vindecată. Pentru aceea nu mai tac, ies din rezervă, ca să spun națiunii mele, că cauza poporului român din Transilvania și Ungaria a ajuns în mare primejdie, prin unelțirile josnice ale «Tribunei», prin necualificabila purtare a oamenilor perversi și fărădelege, cari s'au pus cruciș în calea mersului triumfal al cauzei naționale —

Un incident neprevăzut mă împedecă să urmez mai departe firul dezvoltării evenimentelor.

Chiar în acest moment, 18 Aug. la 2 ore d. a. vine citațiune stafetală dela solgăbiru, cu putere armată, să-l ducă pe bravul nostru învățător Vasile Băban la investigațiune, pentru-că n'a sîrbat așanumitul milleniu maghiar în școala noastră română!

Eată, iubit popor român! Și «Tribuna» de săptămîni de zile a înșelat și scandalisat publicul român cu vestea, că în Șișești s'a sîrbat iubileu millenar «sub presiul pîrintelui Lucaciu»

Acum e demascată toată intriga diavolească.

Ei, cari vorbiau de tovărășia unor bravi ai noștri, cu «Augustin Muntean», astăzi sînt prinși în tovărășia lui «Dredean Jenő, káplán».

Despre tovărășia cu Augustin Muntean nu s'a adevărit nimic, dar' tovărășia «Tribunei» cu Dredean Jenő e în mîinile mele.

Cine este acest Dredean Jenő? Este un preot al diecesei de Gherla, dispus ca capelan al acestei parochii, cu acea misiune, ca să fie spionul meu, să sondeze toți pașii mei, să raporteze guvernului maghiar și ordinariatului diecesan despre toate cele-ce se întemplă aici în vieța poporului român, și mai presus de toate, să instrîineze inima poporului român dela mine, păstorul seu sufletesc!

S'a și încercat a face destul misiunii sale. Resultatul însă a fost că a rămas compromis și rușinat ca și toți vînzătorii.

Ajuns urgisit și desprețuit de tot poporul, ca și un al doilea Iuda, în desperarea sa a recurs la «Tribuna», și cu tot acel duh trădător m'a denunțat înaintea forului «Tribunei» cum mă denunță pe mine și pe credincioșii mei înaintea vrășmașilor noștri.

Și «Tribuna» a tresărit de bucurie, că acum și-a găsit omul. Am mai rămas eu în picioare, în mine n'a cutezat să lovească canală dela «Tribuna». Tovărășii lor de duch și de moralitate li-a venit însă într'ajutor, și acum: haid' să dăm în ell!

Cînd apoi au fost demascați, în desperațiunea lor au alergat în ruptul capului după ajutorul lui Dredean Jenő, ca să-i mîntuească.

Dar' asta nu se poate!

Eată faptele, dlor dela «Tribuna», faptele voastre, pe cari voi înșivă le-ați reclamat în capul vostru. Să vă fie de bine!

Primind în «Revista Orăștiei» răspunsul meu, Sâmbătă, 15 l. c. în orele ante meri-

diane, și vîzîndu-se strînsi cu ușa, au trimis următoarea depeșă cu express și cu răspuns plătit:

Dredean Jenő, káplán

Laczfalu.

«Răspunde imediat, când a presidat părăntele Lucaciu sîrbarea școlară millenară, el neagă tot. *Scrie-ne de nou.*»

Dr. Elia Daian.

Bunul D-zeu, fără voea și cercarea din parte-mi, mi-a dat în mână firele complo-tului întreg. Imediat am telegrafat «Tribu-nei» următoarele:

Redacțiunea „Tribuna“

Sibiiu.

Adorabila provedintă dat în mana mea firele procedurii voastre nerușinate, perverse. Descoperit isvorul calumniilor, inzadar ati cerut cu răspuns plătit confirmarea minciunilor. Vati tovărășit cu cele mai compromise elemente, în persoană unui mizerabil de pesima specie. Veți fi ulterior demascați înaintea lumii întregi, și Jenő nu vî va ajuta nimic cu susținerea obraznică a minciunilor. Depeșă voastră, împreună cu răspunsul comandat și acest telegram se dă publicității.

Dr. Vasiliu Lucaciu.

Aceasta Sămbătă, 15 l. c. Duminecă s'a dus Jenő la Baiasprie, și acolo cu Barthos Miska și cu Papp Pišta și-au compus o altă referadă, spre salvarea «Tribunei» și spre scandalizarea poporului român.

Poporul român din Șeșești azi în 18 l. c. a trimis dlui „Dredean Jenő“, zelosului «tribunist» această adresă:

On. D-le!

De mult știam, că dta ești vrășmașul poporului român credincios, și că ești spionul și simbriașul acelora, ce ne voesc nouă rele.

Nu am avut însă dovezile în mână, până-ce nu s'a descoperit acum pe urmă toată răutatea și fărădelegea d-tale.

Anume am aflat, că d-ta ești acela, care ai scris în «Tribuna» minciuni despre iubitul nostru paroch și despre poporul întreg, ca-și-când parochul nostru și noi am fi ținut ceva sîrbare millenară, în școală sau în comuna noastră.

Ești un vînzător și un mincinos. La di-regătorii țerii și la Vlădicie ai arătat și ne-ai pîrît, că n'am sîrbătorit milleniul, deși ne-a fost poruncit, eară în «Tribuna» ai publicat, că am sîrbat milleniul de gîndeai că sîntem în Kecskemét.

Ai gîndit că nu va eși la iveală nespusa fățarnicie, cu care ai voit și voești a ne face supărare, scandal și rușine.

Eată toată rușinea o aruncăm în fața ta, om de nimica, mincinos și clevetitor.

Prin acestea îți dăm de știre, să nu cutezi a te nici arăta între noi, necum să cutezi a intra în bisericile noastre. Totodată facem arătare și la Vlădicie, să vază în ce fel de om fără rușine și-a pus încrederea.

Cu poporul român ai isprăvit, nu ești bun, decât numai de «Tribuna» și de dușmanii neamului românesc.

Ca să nu te poți ascunde, pecetea lui Cain îți ardem pe frunte, să nu ai odihnă cât vei călca tina pămîntului!

Șeșești, 18 August 1896.

Poporul român din Șeșești.

Nu sînt aceste fapte, cari ilustrează politica «națională» a «Tribunei».

Nu pot continua, trebuie să ne pregătim de apărare, pentru-că n'am sîrbat «milleniul».

Oare «Tribuna» nu ne-ar ști subministra argumente și dovezi, că eu am sîrbat cu pruncii școlari marea sîrbare: à la Kecskemét?!

Îi și expedez telegrama:

„Tribuna“

Sibiiu.

Pornită cercetare severă, pentru-că nu am sîrbat milleniul. Veniți, canalie, și dovediți se nu ne poarte pe la cele foruri civile și bisericesci.

Dr. V. Lucaciu.

Să avem speranță în D-zeu, și încredere în virtutea noastră și în viitorul poporului român. A sosit momentul, vîd primejdia națiunii: pășesc în acțiune!

D-zeu cu noi și cu sfînta noastră cauză!

Șeșești, 18 August 1896.

Dr. Vasiliu Lucaciu.

Călușerii nostri.

Ni-am arătat în numărul trecut grija față de rușinea ce era să ni-se întempe, că din Orăștia însași să fie duși la Pesta vre-o 13 flăcăi români, ca să joace «Călușerul» la sîrbările millenare dela 18 August în fața jidovimii și ungurimii adunate ca la comedie.

De astă-dată însă, cu bucurie vestim pe cetitorii foii noastre, că tinerii ce fuseseră duși până la marginea prăpastiei, amăgiți cu făgădueli și cu bani, înțelegînd ce supărare ar face întregii inteligințe române din oraș și din tot comitatul, s'au retras dela făgă-duința ce făcuseră, subscriindu-și chiar numele la pretură, — și n'a mers nici unul!

Ne bucurăm de aceasta și cu plăcere scoatem la iveală, că în tinerii nostri țerani din Orăștie nu a străbătut putrejunea nepăsării față de cinstea neamului nostru românesc, și ei dacă era să se ducă, o făceau aceasta numai fiindcă nu credeau că ar face vre-un rău, ci, după spusa de vulpe a fisol-găbirului, că prin aceasta ar face chiar „fală“ nației lor!

Lămurii din partea unor domni români, frați de ai lor, tinerii s'au hotărît a se trage înapoi, și Dumineca trecută au mers de 'i-au declarat solgăbirului că nu se duc. Oamenii prea de omenie, căci nici atîta nu trebuiau să facă. Pe un om ce află că a vrut să meargă într-o rușine, nu-l mai învrednicesc de a merge la el și-i spun frumos, că am aflat la ce păcat era să merg după el, ci altfel 'i-o voui face asta cunoscut, așa cum 'i-s'ar cuvenit!

Eată numele tinerilor ce fuseseră amăgiți: Adam Pârvan, Adam Mihail, Adam Vaidean, Nicolae Buduran, Pavel Carașca, Iosif Popa, Vasile Cujerean, Ioan Oncea, Ioan Popoviciu, George Manișiu, Ioan Șuluțiu, Ioan Bințișian, Ioan Caroi.

Când câțiva au mers Duminecă de 'i-au spus solgăbirului Fodor Gyula, că nu se vor duce, acesta năcăjit li-a zis: „Așa, adevărat totuși ascultați mai bine de Revistă?“ Apoi tot el a avut curajul să amenințe pe flăcăi cu 30 de zile ariștă, că au spus că merg și acum nu merg!

Asta făcută de un om necunosător al legii, ar fi numai prostie, făcută însă de un primpretor, e și răutate și viclenie și cum vrei să-i mai zici: a voit prin ea să-i înfrice, doar 'i aduce ear' la sine pe tineri, pe calea aceasta, dacă cu momeala a vîzît că a păpat-o nespălat.

Deloc s'a telefonat la Deva că «Călușerii» — nu vin! Când a auzit inspectorul Réthi despre aceasta, a zis: «No, doar noi am crezut că ei vreau să vie, de bună voe, dar' dacă nu vreau, nu-i silă».

Aduceți-vă aminte de povestea vulpii pe lângă vița cu struguri frumoși, copti, dar' prea sus pe viță. Li lăsa gura apă și 'i-se topiau ochii după ei, dar' ca să nu fie de rușine, a zis vulpește: «Nu-mi trebuie, sînt prea — acri»... Așa și dnii Réthi cu Fodor și cu vicșpanul cu tot, despre călușerii nostri.

Poporul amăgit.

Luni au plecat spre Pesta dela Deva și jur câteva vagoane de țerani români, ca să fie pe Marți acolo de arătare la sîrbările millenare din acea zi.

Au adunat solgăbirăie ce au putut, ce au găsit mai slab de prin cele mai părăsite sate. Și anume din cercul Deveii 340 de inși, din al Hașegului 200, diu al Puiului 70, de pe Jiu vre-o 22.

Câte le vor fi mințit, câte le vor fi făgăduit și cu ce nu-i vor mai fi amenințat pe bieții oameni ca se meargă.

Au găsit și doi popi, cari s'au lăsat duși de căpăstru.

Atîta ispravă. Foile ungurești se lăudau că merg 15 preoți și pe-atîta învățatori, etc. N'au mers. Că au găsit și doi preoți, numai 2, cari se meargă, e în sine o înfrângere pentru sbirii nostri împintenați. Și pe aceia știe-i D-zeu și mintea lor cea slabă ce i-a silit să se ducă. Stăteau pitii printre oameni și dacă întrebai pe cineva cum îi chiamă, nu-ți spuneau, li acopereau ca pe niște reufăcători. O să le prindem cu toate astea de veste și o să-i arătăm lumii ca pe niște suflete slabe, cari oameni ai altarului zicîndu-se, au mers să se închine acelora cari au adus legile cele mai păgâne din aceasta țeară, tocmai pentru acele altare.

Folosind atâtea mijloace de corupție: minciuni, ademeniri, făgăduințe, amenințări și arginți de-ai lui Iuda, ce să te miri că într'atîta lume, cum e și în comitatul nostru, între 250,000 de Români, afli câteva sute prin cele mai prăpădite comune, care să se lase unelte pentru scopuri ce ei nu le pricep.

Noi, firește, îi osândim și înfierăm pe acești rătăciți, ca pe niște oi între cari a intrat căl-

beaza cea rea, și de care să se ferească Români cei buni.

Incolo școful nu și-l va ajunge nici pe departe stăpînirea păgână millenară!

O vede asta ori-cine și i-se duce vestea, că totul e forțat, siluit, cumpărat, furat!

Ear' asta încă nu poate arăta că Românii ar fi împăcați, precum doresc Jidani-unguri din Pesta să arate celor mai mari! Asta ar fi atunci când noi am alege dintre noi, ce e mai bun, mai de frunte, și sub conducerea inteliginții noastre de tot felul, și din orașe și din sate, cu voe bună, cu frăție!

Cum azi se face, e numai o aruncare de gunoii în ochii celor ce n'ar fi cunoscînd adevăratele stări de lucruri cu poporul nostru! Ear' gunoii, care prost (fie și solgăbiru ori vicșpan) nu află ori unde, ca se poată arunca în ochii lumii?

*

Eată ce spune «Budapesti Hirlap» de Mercuri despre această ducere la tîrg:

Martî dup'amiaz s'au adunat oamenii la satul millenar, și acolo s'au pus pe pretrecere cu joc. Au jucat „Crașoveana“, „Ardeleana“ și „hora“. Descrie apoi cum au jucat Crașoveana, pereche, un barbat c'o femeie, și după una-două sărituri, jucătorul începe a-și învîrți jucătoarea ca furtuna, apoi ear câțiva pași lini și ear învîrte și învîrte la ea, și cu câte-o strigătură se silește să facă voe bună. Ardeleana o joacă un barbat cu două femei, spune foaia ungurească. Hora în cerc mare, etc.

«Dar cel mai interesant joc al lor nu l-au putut arăta, „Călușerul“, zice foaia maghiară, pentru-că agitatorii daco-români au oprit în cele din urmă clipe pe jucătorii călușeri de a veni. Peste tot daco-românii ațîță tare contra venirii la expoziție și „Revista Orăștiei“ îi declară de vînzători de neam pe preoții și învățătorii ce îndrănesc a veni la Pesta.»

Incolo mai nici o foaie ungurească n'a luat nici notiță despre sosirea la Pesta a turmei de care e vorba, tocmai fiindcă vîd și ele ce lucru forțat și de nimic este întreagă comedia asta! Nu se pot bucura de ea, trec peste ea ca peste un lucru fără nici un preț!

„Din țeara părintelui Lucaciu“.

Poporul din Șeșești, Dănești, Bontăeni și Ungurașiu despre atacul asupra domnului Dr. V. Lucaciu.

Onorată Redacțiune,

Ziarul „Tribuna“ în numărul seu din 1 August a. c. publică o corespondență datată «Din jurul Băii-mari», în care cu o perfidie nespusă se aruncă niște invinuiți murdare asupra caracterului politic și național al iubitului nostru părinte Dr. Vasile Lucaciu: că el ar fi sîrbătorit cu pruncii școlari millenari maghiar, că ar fi primit ajutor dela stat, pe seama școalei române din Dănești, Bontăeni, etc. și cu o melancolie afectată deplînge, că cel-ce se gera odată de «adevărul» conducător, acum cu voea îi duce pe cale greșită pe frații sei Români.

Nu arareori se întemplă în vieța publică, de se dau în vileag corespondențe, adevărate sau false, inspirate de un devotament sincer sau de duhul perfidiei. Se constată adevărul sau falsitatea, sinceritatea sau perfidia, și lumea trece la ordinea zilei.

Casul de față se deosebește mult de alte asemenea casuri de toate zilele. Pentru-că aici avem de a face:

- 1) cu idealul nostru, al poporului român;
- 2) cu cel mai iubit bărbat al națiunii;
- 3) cu caracterul încercat și probat prin un șir întreg de lupte, purtate cu eroism, spre îndestulirea, fala și mărirea întregului neam românesc;

- 4) cu omul, care prin calitățile sale a știut personifica în sine în modul cel mai cureritor, idea Românismului!

De aceea cazul e de toată gravitatea, pentru-că cuprinde în sine un mare fond politic, care va fi în stare să lumineze întreaga noastră situațiune tristă, și să desvîlească adevăratele cauze ale acestei triste situațiuni.

Dacă «Tribuna» ar fi publicat acea corespondență cu o anumită rezervă sub firma corespondentului, ar fi primit o rectificare, o lămurire, s'ar fi înfierat corespondentul mincinos și perfid; s'ar fi constatat adevărul, și poporul român nu s'ar fi scandalisat.

Dar' nu așa s'a întemplat.

«Tribuna» primește corespondența și, precum însași mărturisește, se gîndește și res-gîndește «mai multe zile», că oare să o publice sau ba?

Apoi o publică «anonimă», adevărat meritul «destăinuirii» și-l rezervă șieși întreg, împreună cu toată responsabilitatea pentru cuprinsul corespondenței.

Și, ce e mai mult, o prevede cu notă introducătoare, în care, cu o compătimităre fățarnică se jeluște, ce pilulă amară înghite publicînd acea corespondență. Nu s'a observat, că «pilula amară» îi va sta în gât.

În fine, în loc să-i facă ceva rezervă, să ceară ceva deslușire și lămurire, să-i lase o părțică de speranță, că doar-doar tot nu va fi așa lucrul, oferă corespondența întreagă

publicului român, ca un fapt sîvîrșit, neîn-doios, la care nu mai încapă discuțiune, și cu o resignațiune stupidă, o sloboade în lume: „ce să ne mai nutrim cu iluziuni, când realitatea e atît de tristă“.

Așadar:

- 1) publicarea corespondenței a fost concertată, meditată, decisă prin sfaturi îndelungate, cu conșlegerea și învoirea factorilor normativi dela «Tribuna»;

- 2) «Tribuna» cu acești factori a primit toată responsabilitatea pentru conținutul corespondenței în fața națiunii întregi, al lor e faptul publicării, al lor e în consecință toată răspunderea;

- 3) Faptele publicate în corespondență le-au primit de adevărate, și ca pe atari fapte implinite le-au publicat într'un mod și într'o formă de totul neîndatinată, bătătoare la ochi, cu litere aparente, ca groaznica și neromâneasca faptă și purtare a Drului V. Lucaciu să fie cu atît mai virtos observată, și, firește, blamată, osîndită, desprețuită, precum merită.

Din firea lucrului urmează, că dacă corespondența «Tribunei», adevărat înfiorătoare informație pe care o dă «Tribuna» poporului român despre părintele Lucaciu, e adevărată, atunci acest Lucaciu e cel mai mizerabil om din lume, e un om fără caracter, e un înșelător, și, ca să nu mai perdem vorbe, e un vînzător de neam, vrednic de disprețul tuturor Românilor, fără considerare la aceea, ce a fost în trecut.

Ni-a escamotat sufletele, ni-a furat inimile, ni-a răpit încrederea, ne-a îmbetat, ne-a sedus. Aici e mentorul națiunii «Tribuna»; și l'a demascat.

Groaza ne cuprinde!

Eată noi, fiii poporului român din aceste patru comne, ne pronunțăm înaintea lui D-zeu și a națiunii, a lumii întregi, că aceasta nu poate fi adevărat, n'a fost și nu va fi în veci adevărat!

Ei bine, și ce urmează din această solemnă constatare?

Cred oare sicarii mascați dela «Tribuna», că poporul român e atît de decăzut, simplu și inconștient, de nu-și face deducerea legitimă din contrastele puse față în față?

Toată lumea românească a tresărit de durere, cetind acea corespondență, nu pentru-că am fi crezut și pe un moment că aceea ce se publică în corespondență ar putea să fie adevărată, ci pentru aceea ne mai pomenită cutezanță a «Tribunei», cu care astfel lovește în sentimentul poporului român.

De aceea: noi locuitorii români din comunele sîrbătorește, că, în aceste comune: Șeșești, Dănești, Bontăeni, Ungurașiu, nici în bisericile, nici în școalele noastre, nici în privat, nici în public, în nici o formă, cu nici o ocaziune, nu s'a ținut nici un fel de sîrbare millenară maghiară!

Când constatăm aceasta, totodată protestăm în contra insultei ce face «Tribuna», nu numai părintelui nostru iubit, ci întreg poporului român din Șeșești prezentându-ne înaintea lumii, ca-și-când noi, părinți români, cetățeni conștii de drepturile noastre și mândri de românitatea noastră, am permite ca sub ochii nostri, în prezența noastră cu învoirea și stirea noastră, pruncii nostri să sîrbăreze sîrbătoarea umilirii și a înfrîngerii neamului nostru.

Nu ne creștem noi în astfel de școală sub conducerea părintelui Lucaciu!

Prin urmare respingem cu toată indignațiunea vătămarea josnică a «Tribunei», și spunem în fața calumniatorilor dela «Tribuna», că poporul român din aceste văi frumoase, din acești munți falnici are conștiența demnității sale naționale, își cunoaște amicii și vrășmașii, și declară de calumniatori miserabili pe cei-ce au publicat acea corespondență infectă, și de inimici nerușinați ai poporului român, pentru-că au insultat ce avem mai iubit, mai scump și mai stimat înaintea poporului întreg: pe părintele nostru Dr. Vasile Lucaciu.

Tot așa de perfizi și răutăcioși s'au arătat sicarii dela «Tribuna» și în cauza așa numitului «ajutor de stat».

Noi Românii în Dănești-Bontăeni am cerut întregirea salariului învățătoresc dela ministerul de culte și instrucțiune publică, la ce s'a învoit și părintele nostru, cum însă, în ce condițiuni, pe ce basă să vorbească însuși recursul nostru din 28 Aprilie a. c.

Nr. 48

1896

Excelentissime Dle Ministru,

În 22 l. c. s'a ținut o conferință școlară mixtă în Dănești, cu scop de a discuta asupra salariilor învățătoresci. Protopretorul acestui district, ca delegat al înaltului minister de culte și instrucțiune publică, ni-a cetit și comunicat ordinațiunea ministerială în cauza salariilor docențiale. În această ordinațiune se spune că în comunele unde locuitorii nu sînt în stare a întregi salariul docențial la

suma de 300 fl. v. a. precum prescrie legea, ministerul e dispus a întregi suma ce lipsește din cassa statului: *fără-ca să-și pretindă ceva ingerență specială, peste cea normală în legile existente, adevărat lăsând neatins caracterul național și confesional al respectivelor școli populare (az illető népiskolák nemzetiségi és felekezeti jellegének érintetlen épségben tartásával).*

Pe baza aceasta și sub această expresă condițiune și rezervă, venim și noi subscriși-a ruga cu toată stima pe Excelența Voastră, să binevoiți a ne acorda din vistieria statului suma de 150 fl. v. a. pentru întregirea salariului învățătoresc în comunele Dănești-Bontăeni, etc. etc.

(Urmează instruirea recursului, cu datele necesare).

Recursul, sub pretext că e scris românește, a fost respins.

Acum întrebăm, unde este în cazul acesta cea mai mică vătămare a intereselor noastre naționale? și din contră nu a urmat Lucaciu și cu el poporul din Dănești-Bontăeni o procedură fără prihană?

Însă calumniatorii dela «Tribuna» nu consideră lucrurile obiectiv și din punct de vedere național român: lor scandal le trebuie, din minciuni se nutresc, răsunare caută, și bine știind că nu mult o pot duce cu miserabila lor campanie, împoacă în dreapta și în stânga, ca oameni desperați.

Nu știu oamenii decăzuți dela «Tribuna», că clerul român gr-cat. din Ungaria primește întregirea salariului preoțesc în formă de congruă de-adeptul dela oficiile contribuționale, fără vătămarea intereselor naționale? Nu știu ei că clerul gr-cat. român din Transilvania nu vatămă interesele naționale când primește, «subvențiunea» dela stat? Și nu știu ei, că vătămarea simțului românesc stă în aceea, că cer ajutor dela stat, pe baza recomandățiilor autorităților politice soviniște maghiare, cum se face de pildă cu ajutorul de stat subtras din mâna E. Sale Metropolitului din Sibiu, și pus la discrețiunea ministrului de resort, ca să facă el distribuirea ajutoarelor prin organele sale după merite politice maghiare?

Eară dacă le știu toate acestea, cum cutează a confunda lucrurile, a scandaliza conștiința poporului, a insulta simțul nostru românesc, ca-și-când noi am fi în stare să ne vindem școala noastră română și confesională!

Și acum ne îndreptăm cuvântul frățesc către tot poporul român, către întreaga națiune, ca după ce am demascat perfidia și lășitatea întreaga a «Tribunei», să protesteze împreună cu noi strigând: Să trăiască națiunea română! Să trăiască Dr. Vasiliu Lucaciu!

Acum pricepem noi reserva părintelui nostru. Ne spunea adese-ori, că așteaptă, ca să se reunească toți la un loc, la o lucrare frățescă, în comitetul național, precum și în întreg partidul național, cum au fost mai înainte, pentru că nu este iertat să se susțină nici o cauză de desbinare. Se vede însă că se înșală în optimismul seu.

Om cinstit, iubitul nostru părinte nu poate sta în tovărășie cu sicarii, cari au publicat infama corespondență «Din țeara lui Lucaciu».

«Tribuna» de astăzi nu numai că nu e «foaie serioasă», e un pamflet de scandal, de minciuni, e foaie dușmană intereselor poporului român, o foaie necinstită.

Vasiliu Baban, învățător; Danil Andreica, curator primar; George Andreica, Ioan Butica, Vasile Czișnege, Danil Czișnege, curatori bis.; Ioan Abriham, George Ciora, George Ciocotian, Eremie Cionte, Gavril Ciocotian, membrii senatului școlar; Ioan Bud, jude comunal; Iovu Ciora, Ioan Ciocotian, Nicolau Ciocotian, Chirilă Breban, Grigorie Czișnege, membrii comitetului comunal.

Urmează alte 76 de subscrieri originale din partea locuitorilor din Șişești.

Selagian Chirilă, curator primar; Selagian Todor, inspector școlar; Dumitru Selagian, Gavril Piteriteanu, Petru Selagian, Gavril Rogojanu, membrii senatului bisericesc și școlar. Cosma Dan, jude comunal; Danil Tire, G. Dan, Ioan Selagianu, Antoniu Roman, Onușiu Rogojan, Costan Radu, Petru Demianu.

Urmează alte 41 de subscrieri originale din partea locuitorilor din Bontăeni.

Atanasie Fătt, jude comunal; Georgiu Fătt, învățător; Michail Fătt, inspector școlar; Ioan Poduțiu, Ioan Fătt al Ilenei, Atanasie Ardelean, Andreiu Poduțiu, cantor; Onesine Cerniestean, Lazar Fătt, Ioachim Fătt, membrii comitetului comunal; Rad Dumitru, curator primar.

Urmează alte 63 de subscrieri originale ale locuitorilor din comuna Dăneștilor.

Ilie Tifor, învățător; Teodor Pricop, curator primar și inspector școlar; G. Farcaș, Gavril Dobrican, Stefan Tifor, Gavril Farcaș, Andreiu Ardelean, membrii senatului bisericesc și școlar; Iosif Chiver, jude comunal; Stefan Dobrican, jurat; Dumitru Burda, T. Chiver,

Vasiliu Pop, Petru Farcaș, Gavril Pricop, G. Breban, membrii în comitetul comunal.

Urmează alte 20 de subscrieri originale din partea locuitorilor din Ungurașiu.

Încăpăținați. Răspunsul părintelui Lucaciu a căzut ca o bombă neașteptată în mijlocul Daianilor dela «Tribuna» și în întâia zi, azi sâptemăna, nu știau ce să facă? La așa ceva nu s'au așteptat. Oameni stricați și mici de suflet însă, nu s'și recunoască ticăloșia și nedreptatea ce au făcut-o părintelui, ei s'au gândit să-și ia refugiu la apucătura reufăcătorilor duși în țara județului, care tăgăduesc cu încăpăținare; închid ochii; nu știu, nu ved, n'aud!.. Ei publică adevărat răspunsul ce li-s'a dat, dar' spunând că părintele Lucaciu prea se vede cuprins de mânie, exclamă:

«Cel-ce se mânie, n'are dreptate!..»

Adevă și în fața răspunsului hotărât tot mai au nerușinarea a zice că «n'are dreptate», prin urmare că totuși trebuie să fie adevărat aceea ce s'a spus despre dînsul!

Împletecîndu-se. În numărul următor, de Marți, după-ce a primit răspuns dela «omul seu de încredere», Dredean Jenő, care nu o putea nici el mângăia, părăsind încăpăținarea din numărul trecut, «Tribuna» vorbește despre afacere cu o voce mai slabă și împletecîndu-se, și tânguindu-se că de ce dl Lucaciu și poporul din Șişești nu trimit scrisorile la «Tribuna», ci aleargă așa pe departe (adevă la «Gazeta» în București și «Revista» în Orăștie), — și nu ved că aceasta înseamnă că nu o află vrednică să-și mai trimită ei scrisori!

Ear' obraznici. Dar' abia mai trece o zi, și în celalalt număr, de Joi, «Tribuna» își revine în firea ei, adevă se obraznicește earăși ca mai înainte, cercând să sucească și reșucească lucrurile, acățându-se de câte un paiu, căutând să scoată alt înțeles cuvintelor etc. După declarația părintelui Lucaciu, după a poporului din Șişești, cetită în «Gazeta», tot mai scrie: «*Rămâne însă faptul că la 17 Maiu în școala din Șişești, s'a ținut sârbare millenară!*» și ceacă a-l scoate minciinos pe părintele Lucaciu, dând totdeauna mai mult crezământ semenului lor Dredean Jenő decât întreg poporului dela Șişești cu preotul seu în frunte.

Prinși asupra unui fapt urît de a fi atacat onoarea unui bărbat cu trecere, și *dovedit* fiindu-le în chip luminos că nu e așa cum «corespondentul» lor din rătăcite ori mișelile le-a scris, ei totuși nu se dau biruiți de adevăr, ci țin cu obraznicie, dând cu capul de pârte, la fapt, *afirmându-l de nou și de nou, sub alte forme* macar, cu alte sucituri, numai *nevinovat* să nu-l recunoască pe cel-ce «și-au pus ei de gând să-l terfealească! Eată oamenii adevărat răi și mici de suflet.

„Cenușă pe cap!” „Timpul” din București e ziar conservator. «Tribuna» noastră dă și ea pe marea «conservatoare» și sdrobotoare a «liberalilor». Ei bine, ascultați cum vorbește „Timpul”, cel mai de frunte și cel mai serios între ziarele conservatoare scrise românește, de dincolo, — despre atacul «Tribunei» asupra părintelui Lucaciu:

«La acea gravă acuzarecare arunca noroiu peste întreg trecutul părintelui Dr. V. Lucaciu, secretarul gen. al com. part. naț. răspunde prin „Revista Orăștiei”, răspuns peremptoriu, ale cărui dovezi nerăsturnabile ar fi trebuit să reducă la tăcere pe redactorii „Tribunei”..

Citând apoi câteva părți din răspunsul Druilui Lucaciu, adaugă:

„La această izbucnire de revoltă, „Tribuna” în loc să-și pună cenușă pe cap și să strige, bătându-se cu pumnul în piept, „pater peccavi!”.. —

face ce vedem noi aici că face zilnic, dă din zi în zi mai rău în gropi, ca nebunii.

Pentru cetitorii nostri. «Tribuna» de Joi spune că dl Lucaciu a ținut conferința la Montpelliér în 4 și nu în 16 Maiu. În numărul 22 al «Revistei» este un raport despre acea conferință. Acolo stă că în 4/16 Maiu «Tribuna» cu gură foarte nespălată spune că asta e o «minciună» a «Revistei». Noi am primit raportul gata din București și pe el ne-am întemeiat în socoteală. Aceasta pentru cetitorii nostri o spunem. Înaintea «Tribunei» nu ne scuzăm și murdărilor ei nu răspundem. Oamenii aceștia prinși cu atâtea minciuni și cu atâtea răutate ordinare, se dovedesc zi de zi tot mai puțin vrednici a mai reflecta la vorbele lor. Atât!

Eșit din temniță.

Sibiu, 12 August n.

Onorată Redacțiune,

Cu ziua de 12 Aug. am mai încheiat o lună de suferințe, îndurată în temnița ordinară din Sibiu, pedeapsă la care am fost osândit în procesul „Foi Poporului” dela 23 Iunie a. c. A fost pentru mine o lună lungă, căci am fost tratat aci fără nici o cruțare. Am fost înfundat în o celulă întunecoasă. Rugarea mea să-mi lase macar o perină de ale mele, ca să scutesc pe a statului îndesuită cu paie, tare ca un butuc și murdară, «mi-a fost respinsă unguște». După noaptea întâie petrecută în numărarea sferțurilor de oră ce le auziam bătând la turnul bisericii, abia așteptam dimineața să ies o oră cât îmi era iertat, în curte la aer curat, dar' când la ieșit, stai de poți în curte: era o fumărie nădușitoare dela fabrica de luminări din vecin! Așa azi, așa mâne! Mai bine (vai de el bine!) închis, decât la «aer curat»... Incolo ziua tot închis, numai după amezai altă oră de ieșire pe-afară. Seara trebuia la orele 8 să fiu așezat și liniștit în pat, căci altfel eram bănuț cu încercare de spargere, și expus la neplăceri și ocări necuviincioase. La o sâptemână simțindu-mă slăbit de putere, am cerut prin medic să-mi-se îngăduie doi deciletri de vin la prânz: «mi-s'a respins rugarea, zicând că în timp atât de scurt nu o să mor, ear' unui Jidan deținut pentru hoție i-a dat vin din banii statului! Mie nici pe banii mei!

În viața mea nu am așteptat o zi cu mai mult dor, ca ziua de 11 Aug., când să fiu liber eară. Dar' puțină mângăiere am avut și după liberare, căci îndată am aflat alte neplăceri venite astă-dată nu din partea dușmanilor unguri, ci, durere, din partea unor «frați» români...

Eată de ce e vorba:

În coloanele prețuitului D-Voastre ziar la 6/18 Iulie găesc o cronică „La temniță”, în care descrieți și faptul că «mi-s'a tăgăduit ori-ce ajutor din partea «Institutului Tipografic» la care am fost ca administrator (azi «Tipografia»). «Tribuna» răspunde în nrul seu din 7/19 Iulie că „Nu-i adevărat!” Mă miră mult această vorbă a «Tribunei». Eată cum stă lucrul:

După sosirea mea dela pertractarea procesului „Foi Poporului” la 20 Iunie în Cluj, unde am cheltuit din banii mei în 2 călătorii, — am cerut prin o scrisoare dlui Dr. I. Rațiu să binevoiască a mă despăgubi, de suma de fl. 152.92 amendă în bani la care am fost pedepsit în 3 procese ale „Foi Pop.” pe lângă 11 luni temniță și de suma de fl. 32.25 la care am fost osândit în procesul din 23 Iunie, pe lângă o lună temniță, și să mă despăgubească de spesele avute în două călătorii la Cluj, și de întreținerea pe o lună în temniță. Dl Dr. I. Rațiu «mi-a răspuns în scris la 3 zile prin un impiegat al seu că după-ce rugarea mea o va înainta celor «competenți» (?) îmi va împărtași rezultatul. De altă parte tot dl Dr. Rațiu însărcinează pe un redactor al seu I. N. Roman, să-mi spună cu vorba că: «Tipografia» de acum fiind *materialicește rău situată, nu-mi va putea nici când satisface cererile mele*, și mă îndrumează în același timp să mă adresez «amicilor mei» — «vechilor redactori» pentru ale căror «fapte» (?) sunt silit să trag suferințele — ca să mă ajute ei, căci pe atuncia ei erau stăpâni!..

Prin urmare cererea mea era formal refuzată!

Cum vine «Tribuna» să spună că «nu e adevărat?»

Asta una.

Alta (În cronică prețuitei d-voastre foi dela 20 Iunie (1 August n.) se scoate la iveală că „Foaia Poporului” pentru care am îndurat temniță în cele mai mari miserii, n'a găsit de cuviință să ia notiță despre întemnițarea mea, — la ceea-ce «Foaia Poporului» răspunde la 9 Iulie că: *nu găsește de vrednic lucrul să ocupe spațiul foii cu nume de acelea, cari atât de compromise sânt înaintea poporului!..* Auzi, mă rog! Adevă cum? După-ce am cheltuit o bunicică parte din zilele vieții mele prin temnițele ordinare, în cele mai mari lipse și am mai cheltuit și din banii mei aproape vre-o 300 fl., ceea-ce arăt cu acte, sânt «compromis» înaintea poporului? Sau apoi — după on. noua stăpânire a Institutului Tipografic, azi «Tipografia», e «compromitere» a sta în temniță pentru faptele vechilor redactori ai «Foi Poporului»?

Eată mângăierile ce domni cari azi conduc aceste foi, le pregătesc celor-ce mai mult ca dînșii au luptat și suferit pentru foile la care ei pe căi atât de puțin frumoase au ajuns!

Cu stimă

George Moldovan.

NOUȚĂȚI

Căsătorie. Dl August A. Nicoară, cand. de avocat și proprietar în Deva, și-a sârbat la 9 August căsătoria cu doamna Lucreția Costa ved. Olariu din Deva. Adresăm felicitările noastre sincere.

Furtuni mari s'au descărcat Mercuri în sâptemăna trecută peste multe părți ale Ardealului. Pe valea Murășului trecend peste Deva în sus și atingend aproape toate comunele de pe țărmurii Murășului, a căzut o grindină mare, care a sdrobotit aproape de tot roada câmpului: cucuruz, vii etc. pricinind oamenilor mari pagube în locul belșugului la care se așteptau în estan.

— Din *Mogoș-Mământigani* (în Munții-Apuseni) ne scrie dl preot N. David următoarele: »In urma căldurilor, de nesuterit, de până acum, Mercuria trecută s'a descărcat o furtună înfricoșată asupra comunei *Mogoș și jur.*, împreună fiind cu gheață de mărimea nucilor și și mai mare, ceea-ce spun oamenii bătrâni, că nu au mai pomenit. *A sdrobotit holdele de pe câmp, așa de tare că nici cosă nu s'a putut în cele mai multe locuri!*

„Patriotic”. În preseara de »ziua Impăratului» s'a obicinuit în orașul nostru să cânte musica câteva piese în piață. Așa și estan. Luni seara, musicanții au fost puși să cânte. Ce să cânte, le-a »prescris» dl căpitan al orașului, dl B. Michel. Și anume întâi și întâi un *„Rakoczi-indulô»* și numai după el *„imnul împărătesc* și apoi tot numai cântări — *ungurești!* Întrebați că ce, și-au uitat că mai sânt în acest oraș și Sași și Români, de au cântat numai unguște? musicanții au răspuns că »așa le-o poruncit domnu căpitan a orașului».

Firește noi n'o scoatem asta la iveală spre a-i face vre-un rău d-lui căpitan Michel, de naștere Sas, ear' azi așa de îndrăgît de csárdás — ci chiar ca bine să-i facem. Știm că a atinge pe cineva în o foaie valahă, înseamnă a-l pune bine la cei-ce atunci se bucură, când ved că cutare slujbaș știe bine lovi în simțemintele publicului nemaghiar ce-l plătește, — și de aceea recomandăm vicispanului »patriotismul» dlui Michel, ca să-l știe și la dată binevenită să-l facă ceva, »tăți mai mare»...

Moarte. Infiorătorul morb de scarlatină ce bântue încă în orașul nostru, a mai adus unei familii inteligente române grea întristare. Drăgălașa copilă Lucia a dlui Ion Lăzăroiu, neg. a răposat ieri, Vineri în 21 Aug. în virstă de abia 2 ani. Se înmormentează azi, Sâmbătă, după amezai. Adresăm întristatei familii condolența noastră.

Szent-István—sârbătoare românească? Din Vaidei ni-se împărtășește, că dl preot gr-cat. I. Popovici a vestit poporului în biserica Dumineca trecută, că Joi e sârbătoare! Joi a fost ziua lui „Szt.-István-Király”, întemeetorul statului și e pusă de legile politice ca sârbătoare de stat. În biserici însă noi știm că au să fie vestite poporului numai sârbătorile sfinților bisericii, prescrie de legile bisericești și luate în calendarul bisericesc.

O rugare „Tribunei”. Rugăm pe «Tribuna» să reproducă din „Gazeta” din București nr. 152 (de Joi) articolul «Procesul Li-gei», *mai ales părțile lui din urmă*, fiind foarte potrivite pentru lămurirea opiniei publice dela noi asupra consorțiului dela «Tribuna» de azi. De n'o face ea, îi fâgăduim s'o facem noi în numărul viitor.

POSTA REDACȚIEI.

Dlui I. S. în M. Sosit prea târziu pentru numărul de față. De ce nu ni-ați raportat despre adunarea despărțământului la Dvoastră?

„Trandăfiri și violele” în Bosnia. O să urmeze. Mulțumim. Am fost de astă dată prea înbulziți de material.

Dlui Nic. Vulcan în P. s. Vi-am trimis de nou cei 3 numeri din urmă, deși de aici vi s'au dus regulat. Nu vi s'a oprit, fiind plătit pe anul întreg.

Pentru păgubiții prin foc din Orăștie

punându-se la cale din partea magistratului orășenesc adunare de ajutoare, s'au strîns următoarele sume:

Câte 5 fl. au dăruit dnii: Dr. I. Mihu, Dr. Erdélyi, Aurel P. Barcianu, Dr. Moldovan, F. Schuleri, N. Vlad, Ioan. I. Vulcan.

3 fl. dl Schulleri.

Câte 2 fl. dnii: S. Corvin, Zekó Károly, Iulius Sassler, Zoriș, Dr. Klein, Dr. Antoni.

Câte 1 fl. dnii: J. Hollitzer, F. Gohn, I. Lăzăroiu, L. Schull, Keserú, Molnár J., Takarékpenztár, J. Graffius, Herbert, P. Goika, Fodor Gyula, Csósz Gábor, E. Wagner, I. Mihaesc, J. Eisenburger, Friedericke Brotschi, Maria Kirschner, Kónya Ferenc, Kovátschik Imre, Benke Miklós, Láhni József, C. Wolff,

Kapronczai Mátyás, Izrael, J. Neumann, Stern Ignác, C. Baicu, Schäffer Sándor, I. Moța, Josef Róth, Daniil David, Eleonore Kaess, Miljanovich, Karoline Wieser, Gustav Amlacher, Stefan Lorenz, Schwank, A. Cristea, Aron Bihoy, Zeitler, Gustaw Wagner, Karl Widmann, Linda János, Eduard Antoni, M. Sassler, K. Schuleri, Bocz Géza, Bria, Rudolf Schuleri, I. Marko.

Câte 50 cr. dnii: Jurkovits, H. Graef, I. Lobstein, J. Harth, Németh János, K. Baumann, F. Beer, Herman Károly, Kolowrat Oskar, Luise Amlacher, Czitron, Hemmerling, Melitska, Jány János, Dósa Dénes, Ida Geltsch, Maria Graef, Nagy, I. Lázároiu, I. Teutsch, Farkas Jakab, And. Müller, Schmidt Hedwig, Pataki Zsigmondné, Mann Dénes, Zétes Sándor, Pletyer Ábrahám, Zuzka Dénes, Brudariu Simion, Deák Zsigmond, W. Binder, Josef Wagner, Karl Winkler, Szigeti, Özveggy Göncy Endréné, Nagy Antalné, Ronayné, Orelt Albert, Bocz Somané, I. Andreescu, Ifj. Ábrahám Izsák, F. Lang, G. Schelker, I. Widmann, Barcsi János, Jaksch, F. Dörner, A. Dahinten, Martini, B. Müller, Barcsi József, Fritz Weber, K. Lang, N. N., I. Lázároiu, D. Rob, Ózv. Lengyel F., Vákán Mihály, Eleonore Orelt, E. Prentner, Fritsch, M. Mataus, Weis Lipót, Ferd. Richter, N. Bársan, G. Vințan, Papp János, Aurel Giura, Megyaszai István, I. Marian, G. Gelmărean, I. Oprea, St. Todor, Gróf Mihály, G. Silian, Brassay János, G. Zobel, V. Bidu.

Câte 40 cr. F. Zentner și Enyedi Maria.

Câte 30 cr. Ózv. Lészayné, Szeredy J., E. Hartwich, Karl Lewitzky, J. Orelt, J. Jäger, Josef Schönhardt, Rosa Schuller, Simonfi, Ujhelyi Mihály, Stefany, Németh Gábor, N. N., Wallepagi, Sárer János, M. Amlacher, Panfil Enyedi, K. Löw, Josefina Valenta, K. Graef, J. Widmann, Ed. Widmann, E. Dahinten, Barna Samu, P. B., M. Benischek, J. Róth, Vig Gábor, Schlager János, I. Turdășan, D. Grof, Liptákné, Bartha Mózes, Nic. Rozol, Hamos Imre, Iosif Morariu.

Câte 25 cr.: N. N., K. Schunn.

Câte 20 cr.: A. Z., Alois Zesewits jun., Balășiu Iosif, Gelh Barbara, Moldovan Josefina, A. Streit, Riebel Albert, Buda Moise, Tehry I., Stary, Titu Turdășan, Plugar Iacob, Johann Weilel, Róth Mózes, J. Lewitzky, A. Brotschi, Löwi, Bauer, Krausi, Csernowitz, Székely R., Szeredy János, I. Tăbăcariu, Josefa Biburger, Gönczi Sándor, Róth Johanna, Michail Fleischer, Genach Gyula, Nagy Ferencz, Ajtai Iózséf, N. N., Gombos, Baloucscek József, Sárosné, J. Lewitzky, F. Freitag, N. N., Vlád Sándor, Nagy, N. N., Johann, Koszma Plugar, L. Schenk, Vasile Puian, I. Dregits, Iosif Budoiu, Maksay Károly, Brassay Miklós, Luca Hetel, I. Florea, N. Moranciu, P. Șelariu, Iosif Totoiu.

Di Heutschel Albert 17 cr.

Câte 15 cr.: Emilia Popovicu, Iosefa Toth, D. Schärer.

Câte 10 cr.: Maria Stirk, Abraham Jakab, N. Simu, Nagyné, Farkas Sándor, N. N., R. R., S. Glatz, Teci István, N. N., N. N., F. Kotz, Szolga József, Katarina Dobringer, I. Berian, Zagoni Isván, N. Opreni, Sivu Opreni, Nagy István, Gyorgyan Samoilă, Kiss György, Czech Lajos, Ilie Licescu, Ioan Chirilă.

Bucate au dăruit următorii: Trif Nic. 20 lit. gr., I. Berian 3 l. gr., T. Brudar 16 l. gr., I. Florinca 4 lit. gr., N. Coșoabea 1 l. gr., I. Castaian 4 l. gr., I. Haneș 8 l. cuc., A. Haneș 15 l. sęc., N. Puican 12 l. gr., I. Romosan 6 l., I. Gelmărean 6 l., V. Romosan 16 l., I. Oprean 6 l., Nistor Bădălău 20 l., P. Simu 12 l., Izsák Abhah. 10 l. gr., Adam Vaidean 15 l. cuc., Irimie Boca 15 l. cucuruz.

Din public

(Pentru cele publicate în rubrica aceasta, redacția nu primește răspunderea).

Mulțumită publică.

Subscrișii în numele comitetului arangiator al petrecerii de vară ținută în 3/15 Aug. a. c.

prin aceasta exprimă mulțumita următorilor domni și doamne, cari au binevoit a supra-solvi și astfel a contribui la augmentarea fondului pentru edificarea bisericii gr.-cat. din Orăștie. G. Muntean inv. dir. 1 fl.; I. Lázároiu, com. 2 fl.; I. Moța 20 cr.; I. Muntean, subjuce 1 fl.; D-na Romoșan 20 cr.; I. Cibian, inv. 20 cr.; P. Belei, cassar 2 fl. 20 cr.; L. Bercian, oficial 2 fl.; M. Bințințan 20 cr.; I. Pop, pantofar 20 cr.; D-na Riebel 1 fl.; I. Maniuț 20 cr.; Eisenburger 20 cr.; Familia Frențiu 3 fl.; I. Dregan 20 cr., S. Pop prot. 1 fl. 20 cr., S. Corvin sen. 3 fl., T. Turdășan, morar 1 fl.; I. Botean, teolog abs. 10 cr.; S. Corvin jun. 1 fl.; Dr. S. Moldovan, adv. 1 fl. 20 cr.; A. P. Barcianu, propr. 1 fl. 20 cr.; I. Lázároiu, pantofar 20 cr.

Venitul total a fost de **86 fl. 70 cr.**, subtrăgându-se spesele de 64 fl. 54 cr. rămâne un venit curat de 22 fl. 16 cr., care sumă s'a predat M. O. Domn Stefan Pop, protopop gr.-cat. în Orăștie.

Nicolau Puican, cand. prof.

Drd. Med. Romul Dobo de Rusca.

Dare de seamă.

Indeplinindu-ne datorințele de delegate ale «Reuniunii femeilor române din comitatul Hunedoarei» prin împărțirea în 1 Aug a. c. s. n. a celor 20 fl. v. a. (40 coroane) ca premii între 17 femei publicate deja în nr. 31 al «Revistei Orăștiei», ne mai rămâne a ne da socoata despre împărțirea celor 8 fl. 50 cr., strînși dela domnii de față cu privilegiul acelei premieri și cari ni-s'au fost predați spre a-i împărți ulterior între femeile cari au mai expus lucruri vrednice de premiat.

Dreptaceea prin aceasta avem onoare a aduce la cunoștința celor interesați că cei 8 fl. 50 cr. s'au împărțit astfel:

Am mai mărit premiile cu câte o coroană la: Hărău Galeni, Toma Galeni (Mănerău), Mihailă Eva și Oprița Muntean (Fereșd), Maria Dan (Lelese) și Maria Șinca cu 2 coroane (Sâncraiu), ear' de nou premiate au fost cu câte o coroană Ana Muntean (Fereșd), Chitidean Oprița (Nădășthia-de-sus), Vilma Muntean (Sâncraiu), Hondea Tresia (Sâncraiu) și M. Davidoiu (Hunedoara), ear' pentru transportul incoaci și incolo (la Hunedoara și înapoi) al obiectelor expuse s'a dat lui Nicolae Tuza din Sâncraiu 1 fl., lui Toma Stănculea din Nădășthia-de-sus 75 cr. și lui Aron Georgeni din Nădășthia-de-jos 75 cr., suma totală 8 fl. 50 cr.

Hunedoara, la 19 Aug. 1896.

Maria Oprea.

Maria Schuster.

Pentru redacție responsabil: Ioan M. Corvin.

LOTERIE.

Tragerea din 14 August st. n.

Budapesta: 10 32 41 5 25

Tragerea din 8 August st. n.

Timișoara: 82 60 74 26 71

Tragerea din 19 August st. n.

Sibiu: 55 48 27 85 53

CALINDARUL SĂPTĂMĂNEI

dela 11—17 August st. v.

Zilele	Calindarul vechiu	Calindarul nou
--------	-------------------	----------------

Dum. a 13-a după Ros., gl. 4, sft. 2.

Dum.	11 Muc. Euplu Diac.	23 Filip
Luni	12 M. Fotie și Anichit.	24 Bartolom.
Marți	13 Cuv. Maxim märt.	25 Ludovic
Merc.	14 Pror. Michea	26 Samuil
Joi	15 (†) Ad. Născ. de Dzeu	27 Iosif Calas.
Vineri	16 S. Muc. Diomid	28 Augustin
Sămb.	17 Muc. Miron	29 Tai. c. Ioan

202
1896 număr

Arverési hirdetmény.

Alulirt bir. végrehajtó 1881. évi LX. t.-cz. 102 §. értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a dévai kir. törvényszék 1896 évi 1914 számú végzése következtében Dr. Muntean Aurel ügyvéd által képviselt Hirsch Izidor javára Mariutz luon és társ ellen 200 frt s jár. erejéig 1896. évi április hó 24-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 324 frtra becsült tehén borjuk, edények és szobatorokból álló ingóságok, nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a szászvárosi kir. jbiróság 3341/1896 sz. végzése folytán 200 frt tőkekövetelés, ennek 1895. évi november hó 18. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 31 frt 24 krban bíróság már megállapított költségek erejéig alperes lakásán Kudsiron leendő eszközzésére 1896 évi aug. hó 29. napjának délelőtti 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Szászváros, 1896. évi aug. hó 14-én.
Kónya Ferencz,
kir. bir. vghjtó.

947
1896 tlkvi

Arverési hirdetményi kivonat.

A szászvárosi kir. járásbírószág mint telek-könyvi hatóság közhirrre teszi, hogy Svoboda Antal végrehajthatónak Oana Petru lui Aron végrehajtást szenvedő elleni 30 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyben a dévai kir. törvényszék (az algyógyi kir. jbiróság) területén lévő Nagy-Rápolton fekvő a nagy-rápolti 91 sz. tjkvben A †

1 r.	2,15 hrsz. ingatlanra	160 frt
3 >	834,835 >	38 >
4 >	1003 >	115 >
5 >	1226 >	55 >
6 >	1325 >	18 >
7 >	1551 >	36 >
8 >	1636,1585 >	97 >
9 >	1681,1845 >	67 >
10 >	2170 >	67 >
11 >	2270 >	67 >
12 >	2601 >	17 >
13 >	3446 >	113 >
14 >	3511 >	18 >
15 >	4707 >	36 >
16 >	5946 >	3 >
17 >	6535 >	3 >
18 >	7734,7735 >	116 >
19 >	7806 >	90 >

ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1896. évi augusztus hó 28. napján délelőtti 10 órakor Nagy-Rápolton község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsáranak 10% -át készpénzben a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. jbiróság telekvi hatósága.

Szászváros, 1896. évi márczius 1-én.

Szabó,
királyi aljbíró.

Învățăcel de croitor!

Subscrisul primesc îndată ca învățăcel de croitorie un băiat cu purtare bună. Să fie de vîrstă între anii 12—14. Cei cu carte și cu oare-care cunoștință de limbi, vor fi, firește preferați.
Orăștie, 7 August n. 1896.

Adam Cristea

113 (434) 3—3

măestru croitor.

Avis pentru oieri!

Pe hotarul comunei Vărmaga (comit. Hunedoarei) în un complex de preste 200 jugere să exarendează, începînd cu 1 Septembrie a. c. pășune foarte bună, cu un preț moderat, prin

Sécărămb (Nagyág)

ALIMPIU OPREA,

117 (435) 2—3

preot.

114 (436)

3—3

Învățăcel de prăvălie.

Subscrisul primesc îndată în prăvălia mea de manufactură, un învățăcel.

Să știe ceti, scrie și socotă bine. Ear' pe lângă limba română, să aibă cătuși de cât și cunoștințe din limbile germăna și maghiară.

În vîrstă să fie de cel puțin 14 ani.

Orăștie, August 1896.

Ion Lázároiu

negustor.

„DETUNATA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII

Sediul: BUCIUM, p. u. ABRUD (Abrudbánya).

93 (437)

Întemeiată în 1895.

10—15

Capital de acții: florini 30.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 6% interese fără privire la termenul de abzicere.

Dare de venit după interese încă o solvește institutul.

Depuneri se pot face și prin postă și se efectuesc momentan după sosirea comandai.

Direcțiunea institutului.

Pentru tipar responsabil: Petru P. Barițiu.